



STORTINGET

Innst. 270 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:92 S (2022–2023)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen og Sylvi Listhaug om strengere straffer for angrep på den offentlige myndighetsutøvelse

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som sikrer en kraftig skjerpelse av straffene for vold og trusler mot offentlige tjenestepersoner.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wethrus Thorsvik, viser til representantforslaget om strengere straffer for angrep på den offentlige myndighetsutøvelse. Komiteen viser også til

justis- og beredskapsministerens uttalelse til dette forslaget i brev av 10. februar 2023, som følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener det ikke er holdpunkter for å hevde at dagens strafferammer er for lave til at domstolene kan fastsette passende straffer i saker om vold og trusler mv. mot politiet. Flertallet viser videre til at lovgiver ved utformingen av straffeloven ga uttrykk for at strafferammene burde være realistiske, og pekte på at en heving av den øvre strafferammen for å gi signaler om et høyere straffenivå for normalovertredelser ofte strider mot målsettingen om mer realistiske strafferammer.

Flertallet understreker at det ikke er gitt at en ytterligere heving av strafferammene vil ha nevneverdig preventiv betydning.

Flertallet er enig med forslagsstillerne i at politiet er avhengig av et sterkt strafferettslig vern mot vold og trusler mv. for å kunne utføre sine samfunnsoppgaver, herunder å opprettholde ro og orden under demonstrasjoner og lignende.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker at politiet skal føle seg trygge på jobb, og at angrep mot politiet må slå hardt ned på for å sende et tydelig signal om at denne typen handlinger er uakseptable. Dette flertallet viser til at dette reflekteres i strafferammene i straffeloven §§ 155 flg., som allerede åpner for idømmelse av strenge straffer for vold og trusler mv. mot politiet.

Dette flertallet viser til langvarig rettspraksis der det klare utgangspunktet er at vold mot politiet medfører ubetinget fengsel. Dette flertallet viser til at ved utarbeidelsen av gjeldende straffelov la lovgiver til grunn at det bare unntaksvis var grunn til å fravike dette utgangspunktet.

Dette flertallet understreker at det strafferettslige vernet av politiet ble styrket i 2020, da Stortinget vedtok nye bestemmelser om grov vold, grove trusler eller grovt skadeverk mot offentlig tjenesteperson, minstestraff for bruk av skytevåpen mv. mot politiet og grovt uaktsom vold mot offentlige tjenestepersoner. Dette flertallet viser videre til at et enstemmig storting gikk inn for at strafferammen for grov vold, grove trusler eller grovt skadeverk mot offentlig tjenesteperson skulle være fengsel inntil 6 år, og at den øvre strafferammen for bruk av skytevåpen mv. mot politiet skulle være fengsel inntil 10 år.

Dette flertallet viser til at det ble innført en minstestraff på 1 år for bruk av skytevåpen mv. mot politiet. Lovgiver ga samtidig uttrykk for at normalstraffen for skyting mv. mot politiet må være betydelig høyere enn minstestrafen på 1 år.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til Innst. 328 L (2019–2020) jf. Prop. 66 L (2019–2020) Endringer i straffeloven mv. (avvergingsplikt, utenomrettslig tvangsekteskap, diskrimineringsvern, skyting mot politiet mv.). I Innstillingen behandlet justiskomiteen lovendringer som skulle gi bedre vern av offentlige tjenestepersoner. Etter forslaget ble straffen for brudd på straffeloven §§ 155 og 155 a endret til fengsel inntil henholdsvis 3 år og 6 år for vold, trusler mv. og grov vold, grove trusler mv. mot offentlig tjenesteperson. Straff for skyting mot politiet er fra 1 inntil 10 år etter § 155 b og inntil 1 år for grovt uaktsom vold. Dette flertallet mener straffenivået i tilstrekkelig grad gjenspeiler alvorret i de straffbare handlingene. Nivået ble hevet for et par år siden, og det er ikke noe som tyder på at det ikke har ønsket avskrekkende effekt. Dette flertallet peker også på at dersom drapsforsett kan bevises, vil handlingen kunne straffes som forsøk på drap, som har en strafferamme på fengsel inntil 21 år. Dette flertallet stemmer derfor ikke for forslaget.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre, er enig med forslagsstillerne i at det er viktig med et sterkt rettslig vern av offentlige tjenestepersoner mot vold og trusler mv. for at de skal kunne utføre sine samfunnsoppgaver. Dette flertallet viser til at vernet av offentlig tjenesteperson ble styrket i 2020. Dette flertallet mener derfor at politiet allerede har et

sterkt rettslig vern, og at det ikke er behov for ytterligere skjerping av lovverket gjennom strengere straffer.

Dette flertallet understreker at ønsket om å sikre effektiv myndighetsutøvelse av offentlige tjenestepersoner kan oppnås ved bruk av andre virkemidler enn strengere straffer. Dette flertallet mener at det er mer virkningsfullt å arbeide forebyggende fremfor å straffe allerede begåtte handlinger, og viser til at Politidirektoratet allerede arbeider med å komme frem til tiltak for å forebygge vold og trusler tilpasset ulike situasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til det foreliggende representantforslaget og begrunnelsen som fremgår av forslaget bakgrunnstekst. Disse medlemmer vil særlig fremheve at man nå er i en situasjon hvor over halvparten av norske politifolk frykter vold og trusler mot seg selv eller sin familie, utelukkende på bakgrunn av at de arbeider som politi. Videre vises det til de mulige konsekvensene for samfunnet dersom statens voldsmonopol utfordres og politifolk ikke får utført sitt samfunnsoppdrag av frykt for represalier.

Disse medlemmer mener en skjerpelse av straffene for vold og trusler mot offentlige tjenestepersoner er nødvendig og viktig. Dette har til hensikt å sende et klart og tydelig signal til de kriminelle som forsøker å utfordre statens autoritet og maktapparat, om at dette vil bli møtt med en streng avstraffelse. Videre har det også til hensikt å signalisere til de menn og kvinner som til daglig tjenestegjør som norsk politi, at de har samfunnets beskyttelse i de utsatte situasjoner de noen ganger vil havne i gjennom sin yrkesutøvelse.

Disse medlemmer har merket seg at statsråden i sitt svarbrev fremholder at det ikke er gitt at en ytterligere heving av strafferammene vil ha nevneverdig preventiv betydning. Dette gjentas også ordrett i merkningene til komiteens øvrige medlemmer. Til dette vil disse medlemmer påpeke at det fremgår av forslaget bakgrunnstekst at det i regjeringens arbeid med lovforslaget også skal utarbeides klare og utvetydige lovforarbeider som gjenspeiler den politiske viljen til å straffe denne typen lovovertrедelser langt strengere enn i dagens rettspraksis. Disse medlemmer er videre av den oppfatning at en straffeskjerpelse klart har potensialet til å forhindre angrep mot offentlige tjenestepersoner. Det er ingen verneverdig interesse å kunne angripe offentlige tjenestepersoner uten en streng avstraffelse, og disse medlemmer mener da at et forslag som potensielt forhindrer slike angrep ved strengere straffer, er noe lovgiver bør vedta.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lov-
endringer som sikrer en kraftig skjerpelse av straffene
for vold og trusler mot offentlige tjenestepersoner.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lov-
endringer som sikrer en kraftig skjerpelse av straffene
for vold og trusler mot offentlige tjenestepersoner.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i ko-
miteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosia-
listisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser
til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre føl-
gende

v e d t a k :

Dokument 8:92 S (2022–2023) – Representantfor-
slag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen
og Sylvi Listhaug om strengere straffer for angrep på den
offentlige myndighetsutøvelse – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 28. mars 2023

Per-Willy Amundsen

leder

Kamzy Gunaratnam

ordfører

VEDLEGG



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Justiskomiteen
Stortinget
Postboks 1700
0026 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
23/404

Dato
10.02.2023

Dokument 8:92 S (2022-2023) Representantforslag om strengere straffer for angrep på den offentlige myndighetsutøvelse

Justiskomiteen har i brev 19. januar 2023 bedt om Justis- og beredskapsdepartementets uttalelse i forbindelse med komiteens behandling av Dokument 8:92 S (2022-2023), hvor det er fremmet et representantforslag om strengere straffer for angrep på den offentlige myndighetsutøvelse.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at politiet er avhengig av et sterkt strafferettslig vern mot vold og trusler mv. for å kunne utføre sine samfunnsoppgaver, herunder å opprettholde ro og orden under demonstrasjoner og lignende. Politiet skal føle seg trygge på jobb, og angrep mot politiet må slås hardt ned på for å sende et tydelig signal om at denne typen handlinger er uakseptable. Dette reflekteres etter mitt syn i strafferammene i straffeloven §§ 155 flg., som allerede åpner for idømmelse av strenge straffer for vold og trusler mv. mot politiet. Etter langvarig rettspraksis er det klare utgangspunktet at vold mot politiet medfører ubetinget fengsel. Ved utarbeidelsen av gjeldende straffelov, la lovgiver til grunn at det bare unntaksvis var grunn til å fravike dette utgangspunktet.

Det strafferettslige vernet av politiet ble styrket i 2020, da Stortinget vedtok nye bestemmelser om grov vold, grove trusler eller grovt skadeverk mot offentlig tjenesteperson, minstestraft for bruk av skytevåpen mv. mot politiet og grovt uaktsom vold mot offentlige tjenestepersoner. Et enstemmig storting gikk inn for at strafferammen for grov vold, grove trusler eller grovt skadeverk mot offentlig

Postadresse
Postboks 8005 Dep

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4A
0484 Oslo

Leveringsadresse
Varemottak
Akersgata 59
0180 Oslo

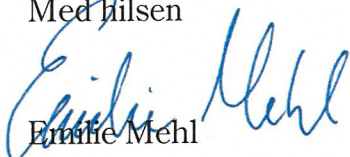
Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

tjenesteperson skulle være fengsel inntil seks år, og at den den øvre strafferammen for bruk av skytevåpen mv. mot politiet skulle være fengsel inntil 10 år. I tillegg ble det innført en minstestraft på ett år for bruk av skytevåpen mv. mot politiet. Lovgiver ga samtidig uttrykk for at normalstraffen for skyting mv. mot politiet må være betydelig høyere enn minstestrafteffekten på ett år.

Slik jeg ser det, er det ikke holdepunkter for at dagens strafferammer er for lave til at domstolene kan fastsette passende straffer i saker om vold og trusler mv. mot politiet. Ved utformingen av straffeloven ga lovgiver uttrykk for at strafferammene burde være realistiske, og pekte på at en heving av den øvre strafferammen for å gi signaler om et høyere straffenivå for normalovertredelser, ofte strider mot målsettingen om mer realistiske strafferammer. Dette er jeg enig i. Videre er det ikke gitt at en ytterligere heving av strafferammene vil ha nevneverdig preventiv betydning. Som representantene peker på, er utviklingen med målrettede og andre angrep mot politiet en sammensatt problemstilling hvor flere virkemidler må tas i bruk.

På nåværende tidspunkt kan jeg ikke se at en skjerping av strafferammene, som allerede gir rom for strenge straffer, er veien å gå.

Med hilsen



Emille Mehl

